

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4XCdo/41/2017
Identifikačné číslo spisu:	6812206397
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6812206397.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOŠŤ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 3 C 228/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. augusta 2016 sp. zn. 12 Co 133/2016, takto

rozhodol:

Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Revúca uznesením z 19. apríla 2013 č. k. 3 C 228/2012-33 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti vo výške 66,- eur podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne uznesením z 31. augusta 2016 sp. zn. 12 Co 133/2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C.s.p.“). V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti. Následný postup súdu prvej inštancie pri vyrubení súdneho poplatku preto označil za správny. Dodal, že vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. septembra 2012 sa nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky 17a

Sadzobníka.

3. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušiť. Dovolanie odôvodnila tým, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, súd bol nesprávne obsadený a že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. e/ a f/ C.s.p.). Zároveň žalobkyňa navrhla konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou Slovenskej republiky.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) a za ktorú koná jej zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), skúmal najskôr, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

5. Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky 17a Sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, s Ústavou Slovenskej republiky. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je nepripustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu žalobkyne na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. nevyhovel a tento zamietol, pretože položku 17a Sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1.

7. Podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. súd konanie preruší ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa argumentáciou žalobkyne, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu nestotožňuje. Položka 17a bola do Sadzobníka znovu zavedená zákonom č. 621/2005 Z.z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Daný poplatok za námietku zaujatosti sa navyše v prípade jej odôvodnenosti poplatníkovi podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku z 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevyklúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

9. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zastáva názor, že dovolateľka namieta rozpor s právom na prístup k súdu neoprávnene, a preto jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zamietol.

10. Ďalej dovolací súd skúmal, či dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 419 C.s.p.).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). V danom prípade žalobkyňa v dovolaní namietala, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. e/ a f/ C.s.p.

13. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p., dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C.s.p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

14. Žalobkyňa dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ukládajúce žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti vo výške 66,- eur. Nejde teda o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p. preto nemožno vyvodiť.

15. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 420 C.s.p. prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.